

W KIERUNKU NOWYCH HORYZONTÓW

Zmieniające się realia kształcenia i szkolenia zawodowego Działania Cedefop w latach 2019-20

UŁATWIANIE TRANSFORMACJI

Transformacja jest głównym słowem charakteryzującym ramy polityki na lata 2019-20, w których funkcjonuje Cedefop. Nowo powołana Komisja wyznaczyła UE ambitny cel: przekształcenie w zieloną i cyfrową gospodarkę działającą dla ludzi i na rzecz integracji wszystkich członków społeczeństwa. Aby transformacja ta mogła się dokonać, bardzo ważne jest zwiększenie inwestycji w umiejętności i uczenie się przez całe życie wszystkich osób. Ponieważ wszystkie osoby dorosłe będą musiały podnosić lub zmieniać kwalifikacje, kształcenie i szkolenie zawodowe (VET) będzie odgrywać podstawowe znaczenie w strategii na rzecz trwałego wzrostu.

Cedefop jest gotów współpracować z Komisją, państwami członkowskimi i partnerami społecznymi na rzecz opracowania i wdrożenia przyszłego programu w zakresie umiejętności oraz kształcenia i szkolenia zawodowego. Agencja w elastyczny sposób dostosowuje się do zmieniających się potrzeb zainteresowanych podmiotów, podobnie jak jej kompetencje do działania w zakresie VET, umiejętności i kwalifikacji, określone w odnośnym przekształconym rozporządzeniu (obowiązującym od 2019 r.). Rozporządzenie, w którym utrzymano trójstronną strukturę zarządzania, gwarantuje, że oferowane przez Cedefop badania, analizy i wsparcie dla krajów stanowią pomost między VET i rynkiem pracy. Świadczą o tym jego osiągnięcia w 2019 r. i działania w 2020 r., a także poniższe przykłady.

INFORMACJE O NOWYCH UMIEJĘTNOŚCIACH W KONTEKŚCIE DYNAMICZNYCH ZMIAN

Aby pomóc ludziom i przedsiębiorstwom w przyjmowaniu nowych umiejętności i rodzajów pracy, należy dostosować kształcenie i szkolenie zawodowe oraz kwalifikacje. Koniecznym warunkiem jest pozyskiwanie wyczerpujących informacji o rynku pracy i umiejętnościach, które na bieżąco

przedstawiają dynamiczne zmiany i przewidują długoterminowe trendy. Cedefop ma możliwości wspierania w tym procesie państw członkowskich UE, partnerów społecznych i innych podmiotów. Zasadnicze znaczenie dla działań Agencji ma zatem prognozowanie potrzebnych umiejętności.

W 2020 r. udostępnione zostaną wyniki przeprowadzonych przez Agencję przeglądów zarządzania umiejętnościami w Bułgarii, Estonii, Grecji i na Słowacji. Dzięki przeglądom Cedefop pomógł tym krajom zwiększać ich zdolności prognozowania oraz wykorzystywać informacje o rynku pracy i umiejętnościach do wspierania dialogu społecznego i kształtowania polityki w zakresie VET, poradnictwa, zatrudnienia, rozwoju sektorowego i strategii dotyczących innowacji.

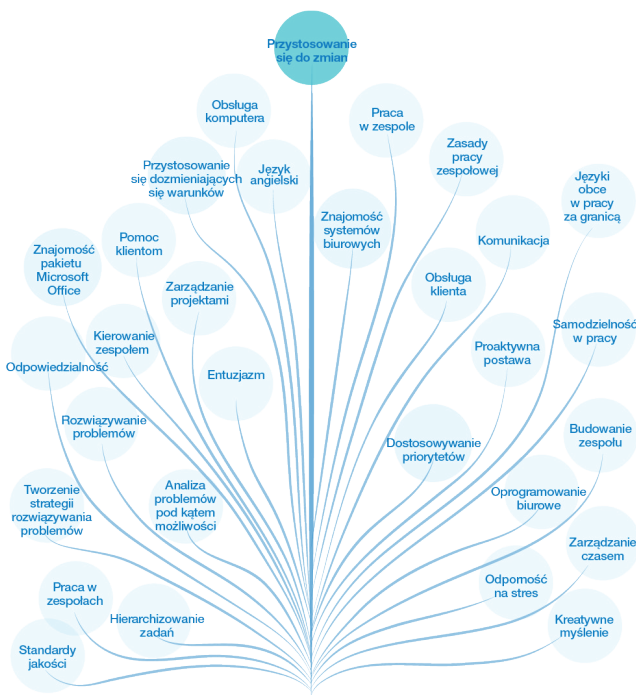
Dowody w czasie rzeczywistym

Podnoszenia kwalifikacji i zmiana umiejętności muszą odpowiadać bieżącemu i pojawiającemu się zapotrzebowaniu. Tempo zmian wymaga dostosowania i łączenia tradycyjnych informacji oraz analizy najnowszych danych, tak aby uzyskać dowody dotyczące podaży umiejętności, zapotrzebowania na nie oraz ich niedopasowania. Uczenie maszynowe i inne techniki sztucznej inteligencji przyczyniają się do zwiększania szybkości uzyskiwania oraz szczegółowości informacji o rynku pracy i umiejętnościach.

Cedefop wszedł w nowy obszar działania i opracował **system informacji w czasie rzeczywistym** przy użyciu dużych zbiorów danych. System wskazuje, jak zmieniają się same miejsca pracy oraz jakie nowe stanowiska się pojawiają: danych takich nie da się pozyskać z prognoz.

Cedefop przeanalizował ponad 70 mln internetowych ofert pracy zamieszczonych we wszystkich państwach członkowskich i we wszystkich językach. Dane pokazują, jakie miejsca pracy są oferowane przez pracodawców i jakich szukają oni umiejętności w swoich krajach i za granicą. Najbardziej

WYKRES 1. UMIEJĘTNOŚCI POSZUKIWANE PRZEZ PRACODAWCÓW

Źródło: Cedefop.

poszukiwaną wszędzie umiejętnością jest przystosowywanie się do zmian. Bardzo potrzebne są też praca w zespole, wykorzystanie komputera, znajomość języka angielskiego i obsługa klientów. Umiejętności przekrojowe stanowią jedną trzecią cech wymienianych w ogłoszeniach o naborze, umiejętności twarde – mniej niż połowę, natomiast umiejętności cyfrowe – jedną czwartą. Informacje te mogą też być wskazówkami dla osób poszukujących pracy.

Do końca 2019 r. dostępne były zbiory danych dla 18 krajów, a w 2020 r. baza danych zostanie w pełni uzupełniona. Cedefop opracuje również podręcznik dotyczący metod prognozowania umiejętności technicznych, koncentrując się na łączeniu różnych sposobów gromadzenia informacji o rynku pracy i umiejętnościach z zamiarem wspierania poznawania polityki i ukierunkowanych działań.

Prognozy umiejętności na okres po roku 2030

Działając zgodnie ze swoim mandatem, wiosną 2020 r. Cedefop opublikuje nowe długoterminowe prognozy dotyczące podaży umiejętności i zapotrzebowania na umiejętności w UE. Te regularne prognozy są jedyną porównywalną unijną analizą tendencji na rynku pracy, uwzględniającą różne państwa, sektory i zawody.

Horyzont prognoz będzie obejmował 15 lat. Cedefop przeprowadzi też ocenę danych w

celu zrozumienia, jak na podaż umiejętności i zapotrzebowanie na nie mogą wpłynąć Europejski Zielony Ład, coraz większe wykorzystanie automatyzacji i sztucznej inteligencji oraz starzenie się społeczeństwa.

Praca i nauka w przyszłości

Kształtowanie polityki wymaga obecnie zrozumienia, jak będziemy pracować i uczyć się w przyszłości. Praca w ramach samozatrudnienia zlecana na platformach internetowych nadal stanowi jedynie niewielki odsetek zatrudnienia, który jednak szybko rośnie. Ta tendencja ma skutki dla zapotrzebowania na umiejętności, sposobu ich nabywania i dopasowania do miejsc pracy, a w konsekwencji dla tradycyjnego kształcenia i szkolenia zawodowego oraz ścieżek uczenia się przez całe życie.

CrowdLearn – to pierwsze badanie dotyczące tych kwestii, przeprowadzone przez Cedefop: uzupełnia ono prace podjęte przez OECD oraz Wspólne Centrum Badawcze Komisji. Ustalenia z tego badania wskazują, że aby osiągnąć sukces na współczesnym rynku cyfrowym, konieczne jest wyjątkowe połączenie umiejętności i predyspozycji osobowych. Sprawozdanie zostanie opublikowane w 2020 r. Ustalenia z badania przedstawiono w ramach cyklu seminariów organizowanych w Brukseli przez Agencję i prezydencję w Radzie UE.

WKŁAD W POLITYKĘ ROZWOJU UMIEJĘTNOŚCI

W zarządzaniu transformacją oraz tworzeniu ścieżek uczenia się przez całe życie i rozwoju zawodowego ludzie i organizacje potrzebują skutecznej pomocy na wszystkich etapach.

Łączenie poradnictwa i walidacji

Walidacja i poradnictwo pomagają w ocenie umiejętności pozyskanych poza formalnym kształceniem, wdrażaniu ich w praktyce oraz określaniu szkoleń służących uzupełnieniu braków. Są one kluczowymi elementami skutecznych strategii podnoszenia i zmiany umiejętności.

W opublikowanym w 2019 r. badaniu Cedefop wyjaśniono, jak najlepiej poprawiać, łączyć i koordynować te współzależne usługi. Wzywa się w nim do opracowania nadrzędnych rozwiązań politycznych lub ram (prawnych) dla wszystkich zawodów i sektorów kształcenia, z jasno określonymi celami, zadaniami i obowiązkami. Konieczny jest do tego szeroko zakrojony dialog i duże zaangażowanie decydentów, partnerów społecznych i wielu zainteresowanych podmiotów. Ustalenia z badania oraz analiza zaktualizowanego europejskiego spisu

dotyczącego walidacji z 2018 r. (w którym Cedefop ma swój wkład) będą wykorzystane w sprawozdaniu Komisji dotyczącym krajowych postępów w wypełnianiu zalecenia Rady z 2012 r. W 2020 r. Cedefop opublikuje także sprawozdania z oceny krajowych systemów poradnictwa opracowane przez członków prowadzonej przez Agencję sieci CareersNet.

Efekty uczenia się w praktyce

Efekty nauczania są punktem wyjścia dla poradnictwa i walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego. Stanowią podstawę ram kwalifikacji na całym świecie, a także pomagają w międzynarodowym porównywaniu kwalifikacji oraz reformowaniu kształcenia i szkolenia. W zależności od zakładanego celu efekty uczenia się mają różne definicje.

W ramach inicjatywy UNESCO, Cedefop wraz z Europejską Fundacją Kształcenia uczestniczy w opracowywaniu międzynarodowego podręcznika dla osób, które muszą opisywać i stosować efekty uczenia się. Podręcznik będzie przedstawiał doświadczenia i wyzwania ekspertów z różnych regionów. Uzyskane w ten sposób dane zostaną wykorzystane w publikacji i na stronie internetowej z definicjami i przykładami z różnych krajów. Wkład Cedefop będzie bazował na jego europejskim podręczniku, forum poznawania polityki z 2018 r. oraz badaniach w zakresie wykorzystywania efektów uczenia się do porównywania kwalifikacji.

Znajomość poglądów opinii publicznej

Zapewnienie i wspieranie powszechnego dostępu do uczenia się przez całe życie nie wystarczy, żeby stało się one rzeczywistością. Aby móc zachęcać więcej osób do rozwijania swoich umiejętności, należy zrozumieć, jak postrzegają oni kształcenie i szkolenie zawodowe oraz korzyści płynące z VET. Biorąc pod uwagę ogromne zapotrzebowanie na rozwój umiejętności, Cedefop przeprowadził drugie badanie opinii na temat kształcenia i szkolenia zawodowego, skupiając się na poglądach i postawach wobec szkolenia ustawicznego.

Wstępne ustalenia wskazują, że Europejczycy na wszystkich poziomach wykształcenia powszechnie dostrzegają wartość kształcenia dorosłych dla rozwoju zawodowego i osobowego, poszukiwania pracy oraz poziomu dochodów. Pełne wyniki badania zostaną opublikowane w 2020 r. i omówione na najważniejszych wydarzeniach na szczęblu UE, w tym podczas Europejskiego Tygodnia Umiejętności Zawodowych. Będą one opisywać rolę i skuteczność uczenia się dorosłych, a także usługi poradnictwa i doradztwa.

TRWAŁE WSPARCIE DLA DOSKONALENIA I ODNAWIANIA VET

Obecnie prawie jedna trzecia młodzieży uczącej się w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego na poziomie średnim II stopnia łączy zajęcia w szkole i w miejscu pracy. Coraz bardziej ceni się programy przygotowania zawodowego, postrzegane jako skuteczny sposób lepszego zaspokajania zapotrzebowania przedsiębiorstw i gospodarki na umiejętności.

Udoskonalanie przygotowania zawodowego

Przygotowanie zawodowe, które od wielu lat służy kształceniu młodych ludzi do trwałego zatrudnienia i budowaniu wykwalifikowanej siły roboczej, odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu polityki UE. Jest ono również postrzegane jako cenna możliwość zdobywania wyższego poziomu kwalifikacji (EQF 5 lub wyżej) oraz podnoszenia i zmieniania kwalifikacji osób dorosłych. Opracowane przez Cedefop **badanie dotyczące przygotowania zawodowego dorosłych** opublikowano w 2019 r., czyli zgodnie z planem.

W 2019 r. Cedefop kontynuował współpracę z krajami i partnerami społecznymi w celu rozszerzenia i doskonalenia przygotowania zawodowego oraz wspierania europejskiego sojuszu w tym zakresie przez:

- zwiększanie bazy dowodowej na potrzeby poznawania i kształtowania polityki;
- pomoc we wdrażaniu europejskich ram jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego;
- pobudzanie do przemyśleń na temat przyszłości przygotowania zawodowego.

Ponieważ koszty ponoszone przez przedsiębiorstwa mogą stanowić przeszkodę dla rozwoju przygotowania zawodowego, państwa tworzą dla nich, zwłaszcza dla MŚP, zachęty do uczestniczenia w szkoleniach i otwierania się na konkretne grupy docelowe. Nowa baza danych Cedefop zawiera opis różnych możliwości i instrumentów finansowania: dzięki nim pracodawcy mają stać się bardziej skłonni do tworzenia miejsc praktyk zawodowych, a zainteresowane osoby – do ich podejmowania.

Obie bazy danych pomagają w monitorowaniu postępów poszczególnych krajów we wdrażaniu **europejskich ram jakości programów przygotowania zawodowego**. W tym kontekście Cedefop **zestawił przekazywane przez nie informacje z kryteriami określonymi w tych ramach jakości**. Celem jest opracowanie łatwego w obsłudze, interaktywnego narzędzia umożliwiającego użytkownikom bezpośrednio pozyskiwanie istotnych informacji oraz

stworzenie „panelu wdrożeniowego”.

Baza danych o finansowaniu przygotowania zawodowego:

- zawiera informacje o ok. 30 sposobach finansowania przygotowania zawodowego;
- przedstawia ponad 50 instrumentów finansowych;
- umożliwia porównania między krajami;
- zawiera przegląd dla ponad 20 krajów.

Te wyczerpujące informacje o finansowaniu są uzupełnieniem prowadzonej przez Cedefop **bazy danych dotyczących programów przygotowania zawodowego**.

Przy tworzeniu baz danych Cedefop ściśle współpracował z **siecią ekspertów krajowych**, utworzoną w celu poszerzenia wiedzy o programach przygotowania zawodowego. W 2020 r. forum poznawaniapolitykibędziekoncentrowaćsięna różnych podejściach do zapewniania jakości. Udostępnione zostaną wstępne wyniki międzynarodowego badania na temat długoterminowej mobilności praktykantów.

Kolejne etapy przygotowania zawodowego

Coraz szybsze zmiany na rynku pracy, nowe formy zatrudnienia i nauki oraz zmieniające się modele partnerstwa i współpracy wymuszają ponowne spojrzenie na przygotowanie zawodowe. W 2019 r. Cedefop i OECD zorganizowały wspólne spotkanie, na którym omawiano najnowsze badania dotyczące tego, jak obecne tendencje wpływają na programy przygotowania zawodowego.

Cedefop and OECD symposium The next steps for apprenticeship

7 October 2019

Przedstawione przykłady i scenariusze obejmowały wspólne szkolenia, wykorzystanie cyfryzacji, jak też programy przygotowania zawodowego. Symposium będzie stanowić wkład w rozważania Cedefop na temat tego, jak najlepiej pomagać decydentom w tworzeniu przyszłych programów przygotowania zawodowego.

Promowanie kompetencji kluczowych w ramach VET

Dowody z badania Cedefop dotyczącego umiejętności pokazują, że kompetencje kluczowe mają dla poszczególnych stanowisk pracy coraz większe znaczenie. Są one istotne dla uczenia się przez całe życie, umiejętności przystosowania zawodowego i rozwoju osobowego. Jednym z głównych wyzwań jest znalezienie odpowiedniego połączenia umiejętności zawodowych i przekrojowych. Kompetencje kluczowe

były zatem jednym z priorytetów europejskiej współpracy w zakresie VET.

W badaniu porównawczym Cedefop przeanalizowano, jak państwa promowały i wdrażały umiejętność czytania i pisania, wielojęzyczność i umiejętności cyfrowe na początkowym etapie kształcenia i szkolenia zawodowego. Ujawniono, że strategie wdrażające kompetencje kluczowe przyczyniają się do zmian w początkowym VET. Badanie zostanie opublikowane w 2020 r., ale wstępne ustalenia omówiono na posiedzeniu dyrektorów generalnych ds. kształcenia i szkolenia zawodowego podczas prezydencji rumuńskiej i na warsztatach Cedefop. W czasie tych warsztatów odbyła się dyskusja panelowa, której głównym tematem była wizja kształtowania kompetencji kluczowych w ramach VET.

Ujawnianie ukrytych zbiorów informacji

Porównywanie i analizowanie właściwości, trendów i postępów VET wymaga dogłębnego zrozumienia i aktualnych informacji, jak kształcenie i szkolenie zawodowe funkcjonuje w poszczególnych krajach. Jest to również warunkiem koniecznym dla poznawania polityki. Od czasu powstania Cedefop, czyli od 45 lat, do jego głównych zadań należy przekazywanie informacji o systemach kształcenia i szkolenia zawodowego. W ciągu minionych dwudziestu lat dane gromadzono poprzez sieć ReferNet, prowadzoną przez Agencję w państwach członkowskich UE, Islandii i Norwegii. Informacje o systemach stanowiły podstawę działań Cedefop oraz jego partnerów. W 2019 r. Cedefop uznał, że to wyjątkowe źródło informacji ma podstawowe znaczenie.

Baza danych jest łatwa w obsłudze i pozwala użytkownikom:

- uzyskać informacje o ponad 35 systemach VET;
- stworzyć w jednym punkcie kontaktowym ponad 2 500 stron z danymi;
- porównać informacje w podziale na kraje i tematy;
- zapoznać się z diagramami krajowych systemów VET;
- pobrać krajowe sprawozdania

Ta baza danych pomaga decydentom, partnerom społecznym, naukowcom i innym zainteresowanym podmiotom w lepszym zrozumieniu podobieństw i różnic między krajowymi systemami kształcenia i szkolenia zawodowego. Zawiera też informacje o rodzajach programów, uzyskiwanych poziomach kwalifikacji, odsetku uczenia się opartego na pracy, podmiotach prowadzących oraz grupach docelowych. Informacje będą aktualizowane co dwa lata i zapewniony będzie dostęp do danych

historycznych.

NIEUSTANNE WYSIŁKI NA RZECZ SKUTECZNOŚCI, SYNERGII I EFEKTYWNOŚCI

W 2019 r. Cedefop wniósł istotny wkład w Europejski Tydzień Umiejętności Zawodowych: współtworzył konferencję „VET for all – Skills for life” („VET dla wszystkich – umiejętności na całe życie”) oraz uczestniczył w konferencji „VET in and for the world” („VET na świecie i dla świata”). Konkurs fotograficzny #CedefopPhotoAward stał się ponownie integralną częścią konkursu doskonałości w zakresie VET.

Współpraca europejska: podsumowanie i perspektywy

Ponieważ z końcem 2020 r. kończy się polityczny cykl współpracy w zakresie VET, Cedefop i Europejska Fundacja Kształcenia przeanalizowały postępy osiągnięte przez poszczególne państwa w odniesieniu do priorytetów VET uzgodnionych wspólnie w minionych latach. Ustalenia z regularnych sprawozdań stanowiły wkład w rozważania na temat przyszłości VET poczynione przez Komitet Doradczy ds. Szkolenia Zawodowego. Sprawozdanie końcowe zostanie omówione na wspólnym spotkaniu uczestniczących agencji w czerwcu 2020 r., organizowanym pod auspicjami prezydencji chorwackiej i prezydencji niemieckiej. Jego wyniki będą wykorzystane w nowej strategii kształcenia i szkolenia zawodowego, przyjętej w 2020 r.

Tworzenie operacyjnych efektów synergii

Cedefop kontynuuje wysiłki na rzecz zwiększania efektywności administracyjnej oraz zacieśniania współpracy z innymi agencjami przez dzielenie się wiedzą fachową i usługami.

Ostatnio podejmowane działania mają na celu gromadzenie wiedzy fachowej w zakresie treści i tworzenie dzięki temu efektów synergii. Czwarte europejskie badanie przedsiębiorstw jest prowadzone wspólnie przez Cedefop i Eurofound. Skupia się na powiązaniu między umiejętnościami w przedsiębiorstwach a ich strategiami (m.in. w odpowiedzi na cyfryzację) oraz ich wpływie na wyniki przedsiębiorstw. Korzyści polegają nie tylko na podziale kosztów badania, ale także na tym, że w analizie ustaleń wykorzystano połączoną wiedzę ekspercką obu agencji. Dzięki niemu decydenci będą mogli opracować na podstawie dowodów politykę na rzecz lepszych warunków pracy – w tym szkoleń – oraz na rzecz wspierania rozwoju przedsiębiorstw. W 2020 r. na wspólnym spotkaniu Cedefop i Eurofound ogłoszą wyniki badania.

Cedefop będzie nadal wspierał swoich wysoko wykwalifikowanych pracowników przez ustawiczne doskonalenie zawodowe oraz zapewnienie zdrowego i bezpiecznego środowiska pracy sprzyjającego dialogowi, innowacjom i uczeniu się. Nadal będziemy dążyć do poprawy zarządzania energią i środowiskiem. W dalszym ciągu zamierzamy spełniać najwyższe normy etyki, integralności i zgodności z przepisami oraz realizować zalecenia audytorów.

RAMKA 1: CEDEFOP W LICZBACH

Odniesienia do prac Cedefop w około **167** unijnych dokumentach programowych i sprawozdaniach Rady, Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego oraz unijnych partnerów społecznych i **98** opracowań organizacji międzynarodowych, np. OECD, MOP i UNESCO

150 opinii przekazanych podczas spotkań podmiotów wyższego szczebla na poparcie wdrażania polityki i **52** opinii wyrażonych podczas innych konferencji i ważnych wydarzeń

838 cytatów w literaturze akademickiej w latach 2018-19

424 000 pobrań publikacji Cedefop

Europass: ponad **30 mln** wizyt i ponad **25 mln** CV wygenerowanych online;

Ruch internetowy: **790 000** wizyt i **1 335 000** odsłon

Unijna panorama umiejętności: wzrost liczby użytkowników o prawie **50%** od 2018 r.

Wskaźnik obsadzenia stanowisk względem planu zatrudnienia: **95%**

Poziom realizacji budżetu: **99.99%**

Źródło: System pomiaru efektywności stosowany przez Cedefop.

CEDEFOP

Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego

Nota informacyjna – 9144 PL
Kat. Nr kat.: TI-BB-20-001-PL-N
ISBN 978-92-896-2938-6, doi:10.2801/745466
Copyright © Europejskie Centrum Rozwoju Kształcenia Zawodowego (Cedefop), 2020
Creative Commons Attribution 4.0 International

Noty informacyjne są publikowane w językach angielskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, niemieckim, polskim, portugalskim i włoskim oraz w języku kraju sprawującego prezydencję UE. Aby otrzymywać je regularnie, należy zarejestrować się na stronie internetowej:
www.cedefop.europa.eu/pl/user/register

Inne noty informacyjne i publikacje Cedefop są dostępne pod adresem:
www.cedefop.europa.eu/EN/publications.aspx

Europe 123, Thessaloniki (Pylea), GRECJA
Adres pocztowy: Cedefop service post, 57001, Thermi, GRECJA
Tel. +30 2310490111, faks +30 2310490020
Email: info@cedefop.europa.eu

www.cedefop.europa.eu